

DEKLARACJA MADRYCKA

"BRAK DYSKRYMINACJI PLUS DZIAŁANIA POZYTYWNE DAJĄ W EFEKCIE SPOŁECZNE WŁĄCZENIE"

My, czyli ponad 400 uczestników Europejskiego Kongresu poświęconego Niepełnosprawności w Madrycie, witamy z radością ustanowienie roku 2003 Europejskim Rokiem Osób Niepełnosprawnych. Będzie to wydarzenie, które powinno rozbudzić publiczną świadomość praw ponad 50 milionów niepełnosprawnych Europejczyków. W tej Deklaracji przedstawiamy naszą wizję tworzącą koncepcyjne ramy dla działań podejmowanych w czasie tego Roku na poziomie całej Wspólnoty Europejskiej oraz na poziomach poszczególnych krajów, regionów i społeczności lokalnych.

PREAMBUŁA**1. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ TO KWESTIA PRAW CZŁOWIEKA.**

Osobom niepełnosprawnym przysługują takie same prawa, jak wszystkim innym obywatelom. Pierwszy paragraf Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka głosi: wszystkie ludzkie istoty są wolne i równe pod względem godności i praw. Aby osiągnąć ten cel, wszystkie społeczeństwa powinny szanować odmienność w swoich społecznościach oraz starać się zapewnić osobom niepełnosprawnym pełnię praw człowieka: cywilnych, politycznych, społecznych, ekonomicznych i kulturalnych – gwarantowanych w rozmaitych międzynarodowych Konwencjach, w Traktacie Unii Europejskiej i konstytucjach poszczególnych krajów.

2. OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE DOMAGAJĄ SIĘ RÓWNYCH SZANS A NIE LITOŚCI.

Podobnie, jak wiele innych regionów świata, Wspólnota Europejska przemierzyła w ciągu minionych dziesięcioleci długą drogę – od filozofii nacechowanej paternalizmem wobec osób niepełnosprawnych do filozofii, której celem jest wzmocnienie ich umiejętności sprawowania kontroli nad własnym życiem. Stare podejście oparte głównie na litości i akcentowaniu bezradności osób niepełnosprawnych jest już obecnie nie do przyjęcia. Działania skoncentrowane na takim rehabilitowaniu jednostki, by "pasowała" do społeczeństwa zastępowane są stopniowo ogólną filozofią przekształcania społeczeństwa tak, by włączało ono i przystosowywało się do potrzeb wszystkich ludzi, w tym i osób z niepełnosprawnościami. Osoby te domagają się równych szans i dostępu do wszystkich społecznych zasobów – a więc włączającej edukacji, nowych technologii, służb medycznych i socjalnych, aktywności sportowych i rekreacyjnych oraz dóbr, produktów i usług konsumenckich.

3. BARIERY TKWIĄCE W SPOŁECZEŃSTWIE PROWADZĄ DO DYSKRYMINACJI I SPOŁECZNEGO WYŁĄCZANIA.

Sposób, w jaki zorganizowane są nasze społeczeństwa prowadzi często do tego, że osoby niepełnosprawne nie mogą korzystać w pełni z przysługujących im praw człowieka i są wykluczane z życia społecznego. Istniejące dane statystyczne wskazują, że poziom wykształcenia i zatrudnienia tych osób jest nieakceptowalnie niski. Powoduje to, iż znacznie większa proporcja osób niepełnosprawnych, niż to ma miejsce wśród sprawnych obywateli, żyje w warunkach prawdziwego ubóstwa.

4. OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE – NIEWIDZIALNI OBYWATELE.

Przyczyną dyskryminacji osób niepełnosprawnych są często uprzedzenia, częściej jednak wynika ona stąd, iż na ogół zapomina się o nich lub ignoruje – co tworzy i wzmacnia bariery środowiskowe i bariery w postawach społecznych, uniemożliwiające tym osobom uczestniczenie w życiu społecznym.

5. OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE STANOWIĄ ZRÓŻNICOWANĄ GRUPĘ LUDZI.

Osoby niepełnosprawne są bardzo zróżnicowaną grupą ludzi, w związku z czym konieczna jest polityka, która będzie respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich

potrzebach uzależniających ich od pomocy innych (complex dependency needs) oraz ich rodziny. Ludzie ci stanowią często najbardziej zaniedbywaną grupę wśród wszystkich osób niepełnosprawnych. Podobnie, niepełnosprawne kobiety oraz niepełnosprawni pochodzący z mniejszości etnicznych doświadczają często podwójnej lub nawet wielorakiej dyskryminacji, wynikającej z dyskryminacji związanej z ich niepełnosprawnością, płcią i pochodzeniem etnicznym. Dla osób niesłyszących z kolei podstawową sprawą jest uznanie języka migowego.

6. BRAK DYSKRYMINACJI + DZIAŁANIA POZYTYWNE = WŁĄCZENIE SPOŁECZNE.

Przyjęta ostatnio Karta Podstawowych Praw Wspólnoty Europejskiej uznaje, że aby osoby niepełnosprawne mogły osiągnąć równość, konieczne jest uzupełnienie prawa o braku dyskryminacji prawem do korzystania ze środków przeznaczonych na zapewnienie im niezależności, integracji i uczestnictwa w życiu społecznym. Takie syntetyczne podejście stało się wiodącą zasadą Kongresu w Madrycie, który w marcu 2002 r. zgromadził ponad 600 uczestników z wielu krajów.

NASZA WIZJA

1. Naszą wizję można najlepiej opisać przez skontrastowanie jej ze starą wizją, którą stara się ona zastąpić:

- a) OD traktowania osób niepełnosprawnych jako przedmiotu działań charytatywnych - DO postrzegania ich jako osób obdarzonych prawami;*
- b) OD traktowania osób niepełnosprawnych jako pacjentów – DO postrzegania ich jako konsumentów i niezależnych obywateli;*
- c) OD sytuacji, w której profesjonaliści podejmują decyzje w imieniu osób niepełnosprawnych – DO sytuacji, w której same osoby niepełnosprawne podejmują niezależne decyzje i biorą odpowiedzialność za sprawy, które ich dotyczą;*
- d) OD koncentrowania się na indywidualnych uszkodzeniach i zaburzeniach – DO usuwania barier, rewidowania norm społecznych, polityki i wzorców kulturowych oraz promowania wspierającego i dostępnego środowiska;*
- e) OD określania ludzi mianem zależnych lub nie nadających się do pracy - DO podkreślania ich uzdolnień i tworzenia aktywnych form wspierania;*
- f) OD tworzenia warunków ekonomicznych i społecznych dla niewielkiej garstki – DO kreowania przyjaznego, elastycznego świata dla wszystkich;*
- g) OD niepotrzebnej segregacji w edukacji, zatrudnieniu i innych sferach życia – DO integrowania osób niepełnosprawnych w normalny nurt życia;*
- h) OD ograniczenia polityki wobec osób niepełnosprawnych do kompetencji specjalnych ministerstw – DO włączenia polityki wobec osób niepełnosprawnych w całość zadań, za które odpowiedzialność ponosi cały rząd.*

2. WŁĄCZAJĄCE SPOŁECZEŃSTWO DLA WSZYSTKICH.

Wprowadzenie w życie naszej wizji przyniesie korzyść nie tylko osobom niepełnosprawnym, ale całemu społeczeństwu. Społeczeństwo, które wyklucza część swoich członków jest społeczeństwem zubożonym. Działania na rzecz poprawy warunków życia osób niepełnosprawnych doprowadzą do zbudowania świata obejmującego wszystkich. "To, co robimy w imię niepełnosprawności dzisiaj – będzie miało znaczenie dla wszystkich w świecie jutra".

My, uczestnicy Europejskiego Kongresu dotyczącego Niepełnosprawności, który odbył się w Madrycie, podzielamy tę wizję i domagamy się, by wszystkie zaangażowane strony uznały Europejski Rok Osób Niepełnosprawnych w r. 2003 za punkt startowy procesu, który ją urzeczywistni. 50 milionów niepełnosprawnych Europejczyków oczekuje od nas, by zapoczątkować proces, który do tego doprowadzi.

PROGRAM ZMIERZAJĄCY DO REALIZACJI TEJ WIZJI

1. ŚRODKI PRAWNE.

Należy bezzwłocznie wprowadzić wszechstronne antydyskryminacyjne ustawodawstwo celem usunięcia istniejących i przeciwdziałania nowym barierom – np. w sferze edukacji, zatrudnienia czy dostępu do dóbr i usług – które utrudniają osobom niepełnosprawnym pełną realizację możliwości uczestnictwa w życiu społecznym i niezależności. Klauzula o nie-dyskryminowaniu, zawarta w Artykule 13 Traktatu Unii Europejskiej, stwarza we Wspólnocie taką rzeczywistość prawną, przyczyniając się do powstania prawdziwej Europy bez barier dla osób niepełnosprawnych.

2. ZMIANA POSTAW.

Ustawodawstwo antydyskryminacyjne okazało się być skutecznym narzędziem prowadzącym do zmian w postawach wobec osób niepełnosprawnych. Jednakże prawo – to nie wszystko. Bez silnego zaangażowania całego społeczeństwa, łącznie z aktywnym udziałem samych osób niepełnosprawnych w walce o zapewnienie należnych im praw, legislacja pozostanie czekiem bez pokrycia. Niezbędna jest w związku z tym szeroko zakrojona działalność edukacyjna, wspierająca środki prawne i budująca zrozumienie dla potrzeb i praw osób niepełnosprawnych oraz zwalczająca ciągle jeszcze istniejące uprzedzenia i stygmatyzację.

3. SŁUŻBY I USŁUGI PROMUJĄCE NIEZALEŻNE ŻYCIE.

Realizacja celu, jakim jest równy dostęp i pełne uczestnictwo, wymaga także skanalizowania środków w taki sposób, by rozwijać możliwości i prawa osób niepełnosprawnych do uczestniczenia i niezależnego życia. Wiele z nich potrzebuje służb i usług wspierających ich w codziennym życiu. Usługi te muszą być wysokiej jakości, muszą być dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych i integrować ich ze społeczeństwem, a nie być źródłem segregacji. Tego typu wspieranie pozostaje w zgodzie z europejskim modelem solidarności społecznej – modelem uznającym naszą wspólną odpowiedzialność za siebie nawzajem, a zwłaszcza za tych, którzy potrzebują pomocy.

4. WSPIERANIE RODZIN.

Rodziny osób niepełnosprawnych – zwłaszcza rodziny dzieci i osób o złożonych potrzebach uzależniających ich od pomocy innych, które nie są w stanie same siebie reprezentować – odgrywają kluczową rolę, jeżeli chodzi o ich edukację i społeczne włączanie. Władze publiczne powinny, w związku z tym, przedsięwziąć odpowiednie środki, by umożliwić rodzinom wspieranie osób niepełnosprawnych w maksymalnie włączający sposób.

5. SPECJALNA UWAGA NALEŻY SIĘ NIEPEŁNOSPRAWNYM KOBIETOM.

Europejski Rok Osób Niepełnosprawnych powinien stanowić szansę przyjrzenia się sytuacji niepełnosprawnych kobiet z nowej perspektywy. Społeczne wykluczenie, którego doznają niepełnosprawne kobiety, nie może być wyjaśniane wyłącznie w kategoriach ich niepełnosprawności, ale powinno uwzględnić się także element płci. Wieloraką dyskryminację doświadczaną przez niepełnosprawne kobiety należy zwalczać poprzez kombinację działań sprzyjających włączaniu ich w normalny nurt życia oraz specyficznych działań pozytywnych opracowanych w konsultacji z niepełnosprawnymi kobietami.

6. WŁĄCZANIE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W NORMALNY NURT ŻYCIA SPOŁECZNEGO.

Osoby niepełnosprawne powinny mieć dostęp do powszechnej służby zdrowia, edukacji, służb zawodowych i socjalnych i wszystkich innych ofert dostępnych dla sprawnych. Wprowadzenie włączającego podejścia do niepełnosprawności i samych osób niepełnosprawnych wymaga wielopłaszczyznowych zmian w aktualnej praktyce. Przede wszystkim, konieczne jest doprowadzenie do tego, by służby i usługi dostępne dla osób niepełnosprawnych koordynowane były zarówno w obrębie, jak i pomiędzy różnymi sektorami. Kwestia dostępności dla różnych grup osób niepełnosprawnych musi być uwzględniona w procesie planowania różnych działań, a nie dopiero wówczas, kiedy proces planowania zostanie zakończony. Potrzeby osób niepełnosprawnych i ich rodzin są zróżnicowane i ważne jest, by przewidzieć dla nich wszechstronną ofertę – uwzględniającą zarówno jednostkę jako całość, jak i rozmaite aspekty jej życia.

7. ZATRUDNIENIE – KLUCZEM DO WŁĄCZANIA SPOŁECZNEGO.

Szczególnych wysiłków wymaga promocja dostępu osób niepełnosprawnych do zatrudnienia, najlepiej na otwartym rynku pracy. Jest to jedna z najważniejszych dróg walki ze społecznym wykluczeniem osób niepełnosprawnych oraz walki o ich godność i niezależne życie. Wymaga to nie tylko aktywnej mobilizacji wszystkich partnerów społecznych lecz także zaangażowania ze strony władz państwowych, które powinny kontynuować aktywne wspieranie odpowiednich rozwiązań.

8. NIC O NIEPEŁNOSPRAWNYCH BEZ NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

Rok Osób Niepełnosprawnych musi być szansą na przyznanie osobom niepełnosprawnym, ich rodzinom oraz ludziom i organizacjom działającym na ich rzecz nowych i poszerzonych kompetencji politycznych i społecznych na wszystkich piętach życia społecznego; chodzi o to, by władze państwowe zaangażowały się w dialog, podejmowanie decyzji i postęp w realizacji celów, jakimi są równość i włączanie.

Wszystkie działania powinny być podejmowane na zasadzie dialogu i współpracy z odpowiednimi organizacjami reprezentującymi osoby niepełnosprawne. Współpraca ta nie może się ograniczać do odbierania informacji lub wydawania decyzji. Chodzi raczej o to, by na wszystkich szczeblach podejmowania decyzji rządy państw uruchamiały bądź wzmacniały stałe mechanizmy konsultacji i dialogu, umożliwiające osobom niepełnosprawnym, działającym poprzez własne organizacje, włączanie się w planowanie, wdrażanie, kontrolowanie i ewaluację wszystkich podejmowanych działań.

Głęboki sojusz pomiędzy rządami a organizacjami osób niepełnosprawnych stanowi podstawowy warunek skutecznego postępu w dziedzinie równych szans i uczestnictwa tych osób w życiu społecznym.

Celem ułatwienia tego procesu należy wzmacniać organizacje osób niepełnosprawnych, przekazując na ich rzecz większe środki, co pozwoli im doskonalić umiejętności zarządzania i prowadzenia kampanii. Nakłada to również na te organizacje odpowiedzialność stałego podnoszenia poziomu kierowania organizacją oraz zapewnienia jej reprezentatywności.

PROPONOWANE DZIAŁANIA

Europejski Rok Osób Niepełnosprawnych w 2003 r. powinien oznaczać przesunięcie się do przodu kwestii dotyczących niepełnosprawności, a to wymaga aktywnego wspierania przez wszystkie zaangażowane strony, działające w szerokim partnerskim przymierzu. Dlatego też konkretne sugestie dotyczące proponowanych działań dotyczą wszystkich zaangażowanych stron. Działania te, zapoczątkowane w Roku Osób Niepełnosprawnych, powinny być kontynuowane po jego upływie, a ich efekt – oceniony i podsumowany w przyszłości.

1. Władze Unii Europejskiej i Rządy Krajów Wspólnoty oraz krajów przystępujących do Unii.

Władze publiczne powinny zachęcać własnym przykładem, dlatego też są one pierwszymi, ale nie jedynymi aktorami w tym procesie.

Powinny one:

- dokonać przeglądu legislacji na poziomie całej Wspólnoty i poszczególnych państw pod kątem zwalczania praktyk dyskryminacyjnych na polu edukacji, zatrudnienia i dostępu do dóbr i usług;
- inicjować badania w zakresie ograniczeń i barier dyskryminacyjnych, ograniczających pełne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym oraz przedsięwziąć wszelkie niezbędne środki w celu naprawy sytuacji;
- dokonać przeglądu systemu służb i świadczeń socjalnych w celu upewnienia się, czy polityka prowadzona w tym zakresie wspiera i zachęca osoby niepełnosprawne do tego, by pozostały i/lub stały się integralną częścią społeczeństw, w których żyją;
- podjąć badania nad przemocą i wykorzystywaniem osób niepełnosprawnych, zwłaszcza mieszkających w dużych instytucjach opiekuńczych;
- wzmocnić ustawodawstwo dotyczące dostępności – tak aby osoby niepełnosprawne miały takie samo prawo dostępu do wszystkich publicznych i społecznych służb i usług jak inni ludzie;
- promować prawa człowieka w odniesieniu do osób niepełnosprawnych na całym świecie poprzez aktywne uczestniczenie w pracach nad przygotowaniem Konwencji Narodów Zjednoczonych dotyczącej Praw Osób Niepełnosprawnych;

przyczyniać się do poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych w krajach rozwijających się, poprzez uczynienie społecznego włączenia osób niepełnosprawnych celem polityki rozwoju i współpracy na poziomie poszczególnych krajów i całej Unii Europejskiej.

2. Władze lokalne.

Europejski Rok Osób Niepełnosprawnych musi zaistnieć najpierw na poziomie lokalnym, gdzie wszystkie problemy są codzienną rzeczywistością obywateli i gdzie stowarzyszenia osób niepełnosprawnych i organizacje działające na ich rzecz wykonują większość swojej pracy. Cały wysiłek powinien skoncentrować się na promocji, zapewnieniu środków i działaniach na poziomie lokalnym.

Lokalnych działaczy powinno się zachęcać do włączania potrzeb osób niepełnosprawnych w plany dotyczące polityki społecznej miasta czy wspólnoty; potrzeby te dotyczą edukacji, zatrudnienia, mieszkalnictwa, komunikacji, służb medycznych i socjalnych, a przy ich zaspokajaniu należy mieć na uwadze zróżnicowanie zbiorowości osób niepełnosprawnych, wśród których są, m.in. osoby starsze, kobiety i imigranci.

Samorządy lokalne powinny, we współpracy z przedstawicielami osób niepełnosprawnych, opracować lokalne plany działań dotyczące niepełnosprawności oraz powołać własne lokalne komitety propagujące działania Roku.

3. Organizacje osób niepełnosprawnych.

Organizacje osób niepełnosprawnych, jako przedstawiciele tych osób, ponoszą główną odpowiedzialność za to, by Europejski Rok uwieńczony został sukcesem. Muszą się one uważać za ambasadorów Roku i aktywnie rozwijać kontakty ze wszystkimi zaangażowanymi stronami, promując konkretne rozwiązania i starając się nawiązać stałe partnerskie stosunki tam, gdzie ich dotąd brakowało.

4. Pracodawcy.

Pracodawcy powinni wzmocnić wysiłki by włączać, utrzymywać w pracy i promować osoby niepełnosprawne w swych zakładach, a także by projektować swoje produkty i usługi w taki sposób, by były one dostępne dla osób niepełnosprawnych. Pracodawcy powinni dokonać przeglądu wewnętrznych przepisów celem upewnienia się, że żaden z nich nie utrudnia osobom niepełnosprawnym korzystania z równych szans. Organizacje pracodawców mogą wspierać te wysiłki, gromadząc interesujące przykłady dobrych praktyk w sferze zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

5. Związki zawodowe.

Związki zawodowe powinny bardziej angażować się w poprawę dostępu do pracy oraz w utrzymywanie w niej osób niepełnosprawnych; powinny też, w negocjacjach układów z firmami i sektorem zatrudnienia, zadbać o to, by osoby te miały jednakowy dostęp do środków przeznaczonych na szkolenie i promocję. Powinno się także zwrócić uwagę na promowanie udziału i reprezentacji niepełnosprawnych pracowników zarówno w ich własnych strukturach decyzyjnych jak i w strukturach istniejących w formach i w sektorze zatrudnienia.

6. Media.

Media powinny kreować i umacniać partnerskie relacje ze stowarzyszeniami osób niepełnosprawnych po to, by poprawić wizerunek osób niepełnosprawnych w środkach masowego przekazu. Media, uznając istnienie zróżnicowań w rodzinie człowieczej, powinny przekazywać więcej informacji o osobach niepełnosprawnych. Mówiąc o problemach niepełnosprawności powinno się unikać w mediach podejścia paternalistycznego czy poniżającego, natomiast koncentrować się na barierach, z którymi zmagają się osoby niepełnosprawne oraz na pozytywnym wkładzie w życie społeczne, który mogą wnosić w momencie, gdy bariery te zostaną usunięte.

7. System szkolny.

Szkoły powinny odgrywać wiodącą rolę w upowszechnianiu przekazu zrozumienia i akceptacji dla praw osób niepełnosprawnych, w rozwiewaniu lęków, mitów i nieporozumień oraz wspieraniu pozytywnych działań całego społeczeństwa. Powinno się rozwijać i szeroko propagować środki i metody edukacyjne, których celem jest pomaganie uczniom w ukształtowaniu poczucia indywidualności w związku z

niepełnosprawnością własną i innych ludzi oraz umiejętności spojrzenia na odmienność w sposób pozytywny.

Konieczne jest zapewnienie edukacji dla wszystkich, opartej na zasadzie pełnego uczestnictwa i równości. Edukacja odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu przyszłości każdego człowieka, postrzeganej zarówno z osobistego, społecznego i zawodowego punktu widzenia. System edukacji musi być więc głównym miejscem zapewniającym osobowy rozwój i społeczne włączenie, miejscem w którym niepełnosprawne dzieci i młodzież będą mogły być maksymalnie niezależne. System edukacyjny jest pierwszym krokiem w kierunku włączającego społeczeństwa.

Szkoły podstawowe, średnie i wyższe uczelnie powinny, we współdziałaniu z działaczami organizacji osób niepełnosprawnych, organizować wykłady i warsztaty podnoszące świadomość w zakresie problemów związanym z niepełnosprawnością wśród dziennikarzy, twórców reklam, architektów, pracodawców, pracowników służb medycznych i socjalnych, członków rodzin, wolontariuszy i członków samorządów lokalnych.

8. Wspólny wysiłek, w którym wszyscy mają i powinni mieć swój udział.

Osoby niepełnosprawne pragną być obecne we wszystkich sferach życia. Konieczne jest więc, by wszystkie instytucje zrewidowały swoje działania i praktyki i zaplanowały je tak, by umożliwić osobom niepełnosprawnym korzystanie z tych instytucji i wnoszenie swojego wkładu. Instytucje te i organizacje to przykładowo: organizacje konsumentów, organizacje młodzieżowe, religijne, kulturalne i inne organizacje społeczne reprezentujące specyficzne grupy obywateli. Konieczne jest także włączenie w ten proces takich placówek, jak m.in. muzea, teatry, kina, parki, stadiony, centra kongresowe i handlowe oraz poczty.

My, uczestnicy Kongresu w Madrycie, popieramy tę Deklarację i zobowiązujemy się szeroko ją rozpowszechniać tak, by dotarła ona "pod strzechy". Będziemy także zachęcać wszystkie zaangażowane strony, by popierały tę Deklarację zarówno przed, w trakcie, jak i po zakończeniu Międzynarodowego Roku Osób Niepełnosprawnych. Aprobując ją, otwarcie wyrażamy nasze poparcie dla wizji zaprezentowanej w Deklaracji Madryckiej i zobowiązujemy się do przedsięwzięcia działań, które doprowadzą do prawdziwej równości wszystkich osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

JEŚLI WASZA ORGANIZACJA PRAGNIE POPRZEĆ TĘ DEKLARACJĘ I CHCIAŁABY UPUBLICZNIĆ TO POPARCIE, NALEŻY POINFORMOWAĆ O TYM EUROPEJSKIE FORUM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI (info@edf-feph.org), KTÓRE UMIEŚCI WASZĄ ORGANIZACJĘ W SPECJALNEJ SEKCJI SWOJEJ STRONY INTERNETOWEJ (www.edf-feph.org) POŚWIĘCONEJ POPARCIU DLA DEKLARACJI MADRYCKIEJ.

Tłumaczenie: Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Zarząd Główny Centrum Koordynacyjne Działań Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Opiekuńczych. Dofinansowanie przez PFRON w ramach Programu PARTNER.